

СРСР

ВЕСБИ

К 87/6

1537

З М І С Т

Оповідання:

Без заголовку . . . Татішвілі

Вірші:

Чорний Берлін . . . М. Семенко

Нариси:

Англійські інтриги
в Афганістані . . . П. Кельвер

Білу пляму розши-
фровано . . . В. Бородкін

Кузня здоров'я . . . Л. Нодланд

17 годин на „Ком-
сомольці України . . . І. Л.

Атешга—храм огне-
поклонців . . . П. Погре-
бецький

Штучне сонце . . . В. Мазур

На обкладинці — фото „Ратау“—
підготовка до перевиборів рад

№ 4
27-го січня
1929 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ В РОБІТНИЧІ МАСИ

фото А. Орловича

Минулого тижня до Харкова приїздили робітники—артемівці, щоб ознайомитися з культурними досягненнями столиці радянської України. На фоті—паровоз потягу, що привіз робітників з Донбасу.

БЕЗ ЗАГОЛОВКУ

Оповідання Йос. Татішвілі

Мудрий з мудрих, славетний лікар Нішамі йшов задуманий, схиливши голову і склавши руки на грудях.

Хода його була повільна, як і належить мудрецеві.

Він ішов так, наче не тільки голова, а й ноги його думали. Від думок хода його стала важча, Нішамі так ставив ногу, ніби хотів вдавнити землю.

Було видно, що захоплений думками, він не помічав нічого, не знав куди йде. Довгий і білий одяг мудреця повільно колихався в темряві густого лісу на сірій рівній дорозі.

У лісі панувала тиша. Гілля вікодавніх дубів роскидалося, як могутні руки казкових велетнів, небо чорніло і хмурилося.

Смеркалося. Ніч западала серед дерев, обгортала дуби, навальовалась на землю.

Це були велетні-дуби, яким молився увесь нарід: дуби—оселище богів. Сюди прийшов мудрець Нішамі, царський лікар.

Тут ідол. Кінець дороги, серед лісу, сидить на горбу грізний, злий, непорушний.

Мудрець став проти бога, підняв голову й подивився на боввана. Мабуть він не сподівався, що думки приведуть його сюди, до свого джерела. Адже лікар замислився про те, що вирік цей бог!

Бог мав вигляд владаря грізного й немилосердного. Очі йому були рубінові. В руці мав золоте берло. Вдягнена в біле з розплетеним волоссям, захоплена молитвами перед жертovníком лежала ницьма діва—служниця огню.

Подивився Нішамі на бога та й знов подумав:

— Чи можна вилікувати старість безсилу?

Він мудрець і лікар. На цьому фаху він постарівся. Не раз думав про це Нішамі, та не знаходив відповіді. Думка ця зробилася сьогодні ще важчою.

— Чи зможе людина повернути собі молодість?

Перед очима йому весь час стоїть немічний і старий цар.

На ліжку лежав владар і жадібно ссав молоду кров.

Давно вже постарівся і знемошів цар-царів, і прилип до ліжка. Він вже не годен полювати, бенкетувати, воювати та кохати. Цар згадував свою молодість і вона знов ставала жаданою. Тоді замолоду його стрибок був подібний до стрибка тигра; його збрю міг підняти тільки він сам; з його конем ніхто не міг управитися тільки він; його стріла навдоганяла метелика в лету. Він підбив багато країн. Багато царів зробив

своїми данниками і безліч народів своїми рабами. У нього було тисяча жінок, вибраних, найвродливіших. З ними вкупі любив цар проводити ночі, уявляючи себе в раю. З усіх кінців йому досі надсилають на подарунок вибраних вродливих. Та тепер він безсилий. Ослабло тіло. Кров більше не грав по жилах, тихо тече, знехотя. А світ не постарівся. Сонце як і раніш грайливо світить, місяць так само ніжний, а жінки ще кращі поставали. Серед жінок є і досі гарні, мов намальовані і приготовлені для нього дівчата, до яких він вже не може доторкнутися. Все марно. Тільки очі бачать і прагнуть.

І захотів владар знов бути молодим.

— Пів царства тому, хто поверне мені молодість! Уся моє скарбниця тому, хто здолає схиливати кров у моє тілі. Я звикаю від царства, величчя, багатства, усього, що маю, на цю заздрять вороги і близькі, тільки дайте мені молодість.

Схилиювався двір, а вкупі з ним і все царство. Всі почали

фото "Ратан"

шукати ліків, що дали б старому молодість.

З усіх країв світу приїжджали лікарі: з Китаю, з Індії, з Іспагана, зі Сходу і з Заходу; з жарких країв і з холодних країв; कुди тільки доходив голос людини, скрізь шукали лікаря. Та від незгасимої хвороби ніде не знаходили ліків.

Слабий і грізний владар занепадав, дрямарчів чимраз більше і більше, і тремтів увесь двір, дріжало царство.

Цар бажав молодості, йому не хотілось вмирати, він хотів жити і жити людське перестало мати ціну. Хто перелічить, скільки лікарям одрубано палець? Скільки посланців посаджено на палі за те, що вони спізналися привезти ліків? Скільки царедворів кинуто звірям за те, що розгніваному, знудьгованому, безнадійному і старому цареві щось не подобалося. Багато жертв принесли богам, та велителів те не помагало. Жак поніс країну. Плач і стогнання стояли в замку.

Квітник вродливих жінок царевих смутився його слабкістю і нетерпляче звелів йому: Ти завжди вориш, що бог, який оселився серед дубів,—могутній бог. Іди! Молись йому. Постись! Не лишай його.

Нарешті цар-царів покликав старшого жреця і звелів йому: Ти завжди вориш, що бог, який оселився серед дубів,—могутній бог. Іди! Молись йому. Постись! Не лишай його.

Ташкент. Пам'ятник В. І. Ленінові. Збудовано його за проектом робітника т. Різуненка

жертвника без офір; відчини мої скарбниці і візьми там, що тобі подобається. Тільки впросяи в бога ліків на мою старість.

І в цьому лісі в божниці ось цього божка, де тепер стоїть мудрець ішами, почалися пости і молитви жреців. Стояв домін, було велике спяння і хилилась жертвна кров. Захоплені молитвами жреці качалися по землі, курили ладаном та бламали ліків у бога. Багато жертв закололи, багато ладану спасили, багато лантухів золота, перлів та дорогоцінних самоцвітів прийшло із царського палацу для бога і сповнило льохи жреців.

Співнівши від тижневої молитви, неспання, іша й ладану старший жрець заснув і бог уві сні сказав йому, що він візьме царя від старости.

З низько схиленою головою увійшов старший жрець до царської спочивальні і оповів радісну звістку:

— Великий бог і всемогутнє твоє ім'я! Цінна була твоя жертва, принесена богові і бог змишувався: уві сні сказав нам, в якій на грудях родинка в формі конюшини.

— Пів царства віддай мені, хто знайде цю таку дівчину! — заповів цар.

Про цареву обіцянку дізнався увесь світ. Легкі і бистрі коні рознесли цю звістку скрізь.

Люде ганялись за царцатами, як мушкетерами гончаки. Скрізь шукали. Брутальні люди огодили багатих, багаті невинних, багаті невинних, багаті червоніло з крові. Багатом зачалося серце з перемін. Не було пільги ні вельможам, ні рабам, ні бідним, селянам.

А дівчини з родинкою як конюшини не знаходились.

Цар лютував! Невже ж у цілому світі нема такої дівчини?

І кожного гонця, який повертався без знахідки, садили на в'язниці.

Розійшлася чутка, що багато людей похитали своїх дочок, похитали розшуки викрадені, вбивства, казни. В'язниці були переповнені; по вулицях, лісах, та неприступних місцях з'явилися царські люде та шпівони: світ переповнився жахом та страхом.

А дівчина з родинкою в формі конюшини не знаходилась.

Молодий пастух лежав на траві, поклавши голову на коліна коханий. Ліс шелестів. Пастух дивився в очі прекрасної царичі його серця.

Музей ім. В. І. Леніна в Москві. Кабінет В. І.

БОРІТЬБА ВІКАРАГУАНСЬКИХ ПАРТИЗАНІВ З АМЕРИКАНСЬКИМ ІМПЕРІАЛІЗМОМ

фото „Раму“

Вже понад два роки точиться завзята боротьба нікарагуанських партизанів під проводом генерала Сандіно проти американського імперіалізму. Хоч сили надто нерівні—американський імперіалізм часто терпить поразки від невольного Сандіно, що став вже легендарним. Нещодавно в одній сутичці партизанам вдалося захопити американський прапор. Цього прапора передав Сандіно через Густава Магадо представникам комітету „Геть руки від Нікарагуа“—проф. Р. Рамосові (комуніст) і Урсуло Галванові. На фоті показано момент передачі прапора в будинкові американської антиімперіалістичної ліги

кайданах перед тобою. Вирік буде твій.—Зрадувався цар-царів!

Щедро надарив гонця. Зрадувався і весь царський двір. Всі вільно зітхнули. Минув страх. Вельможі вітали один одного із щасливим кінцем...

Цар велів улаштувати бенкет. Почалися свята. Запросили гостей. Палац оздобили золотою тканиною і квітами. Курили пахощами і запалили смолоскипи.

трібне ні царство ні багатство, ні якесь інше щастя, крім своєї Наа. Тільки в коханні все щастя на світі! Нікому він не віддасть своєї Наа, нікому не віддасть свого кохання.

Місячної ночі казково-бистрі коні мчать по темних горах, молодий пастух везе свою кохану, втікає, від гонорів, багатства і царства. Він хоче далеко відвезти царичю свого серця, відбронити її від смерті, врятувати своє кохання.

В цареву спочивальню вбіг гонець: обличчя веселе, сміле. Згідно з церемонією він повинен був впасти ницьма, доповідаючи цареві, та радість веліла зламати звичай:

— Знайшли, о великий царю! Знайшли ліки! Ведуть дівчину з родинкою—трьома листочками. Вона прекрасна, як сонце, що сходить, і ніжна, як ранній легіт! Радій, переможний! Вернулася молодість!

— Де вона? Де знайшли?

— До заходу сонця буде тут, край тебе. У темному, горяному густому лісі знайшли її. Молодий раб віз, щоб сховати її. Та вірні слуги твої добре пильнували. Спіймали і везуть!

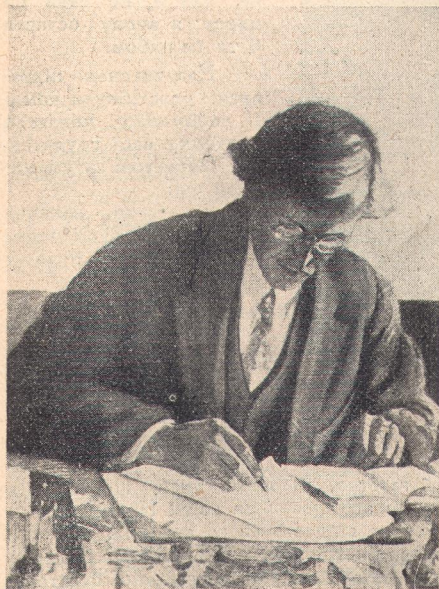
— Хто насмілювся вкрасти мою власність? Хіба все, що в моєму царстві, не моє? Хто крад мої ліки, хто хтів відвезти три листочки.

— І він стане в

Барди та поети грали, співали і славили всемогутнього. В залах забили волограй. Задзюрчала вода. Так повинна була заграти та задзюрчати кров царя. Танцівниці крутилися в легком танку навколо ліжка велителя. Ступнево повітряно спадали тонкі ткани з їх тіл, і перед царем, повним радощів, в екстазі танка п'яніли голі жінки. Вони хотіли схвилювати пригаслу силу царського тіла, щоб владар зараз таки пережив ту солодку втіху, яку йому дасть відмолодження.

Царів жартівник качався поміж ногами танцівниць і сміявся:

фото „Ратая“

т. Б. А. Антонов-Овсенко, кол. пов-пред СРСР в Чехословаччині, призначений Союзним Раднаркомом попре-дом СРСР у Литві. Портрета Б. А. Антонова-Овсенка зроблено худ. Шац-Меерсон

пахощами. Для старости мусіла загинути молодість і кохання.

На царя не дивилася вродливиця. Її понурений погляд бачив тільки свого милого, кинутого в кайданах перед царем.

Намилувавшись дівчину, цар глянув на молодого пастуха і звелів своїм слугам:

— А цього киньте у в'язницю! У глибоке підземелля.

Йому тепер ніколи. Він тепер мусить думати про своє слабе тіло. Вип'є ліки, стане молодим, то знайде час до зрадника раба.

А тепер:

— Скоріш! Напувайте мене молодого кров'ю!

У Наа вдріли артерію. Хорий цар припав до крові, що була червоним фонтаном і почав пити. Цар жадбно пив кров з радощами без перестану. Цівкою була молода кров, сповняючи рота цареві. Слабий не встигав спивати всю кров, що витікала з грудей і вона розливалася. По вусах і бороді про-

— Ці ліки не нові, царю! Жреці обдурять тебе! Відколи світ стоїть, людина п'є людську кров і з того живе. Та щоб удруге родилися, того ще ніхто не бачив.

Місяць зазирнув у палац, коли перед ліжком царя поставили чарівну Наа зі зв'язаними руками і тут таки на підлогу кинули пастуха в кайданах.

Ніжна врода дівчини здавалася ще кращою від жаху перед близькою смертю.

Вона затремтіла на цілому тілі, коли їй розтікнули комір, відкрили груди і цареві показали родинку — три личочки.

Дріжала дівчина з поглядом гачелі.

На смерть привели її сідли і зустріли співами, музикою, танками й

тяглись червоні смужки і червонили сивину. Кров капала з шовкове ліжко.

Тремтячи дивилася дівчина, як її кров переходила у дряхле тіло владаря, як цар не поспіваючи її пити проливав її на підлогу. Сльози її мшались з кров'ю. Наа хотіла бігти, шукати визволителя, але він сидів у глибокім склепі! Гинула молодість кохання, життя; кров'яними краплями кропився мозаїчний мармур підлоги і червона кров сідела на ній нові квітки. А цар душила кров: безсилий не поспівав пити молодого крові, що біла з грудей і дух забивало йому.

От розлілася крапля крові, упала на холодну підлогу і загусла. До неї приєдналася друга крапля.

Раптом холодний мармур розійшовся і серед тих крапель виросла роза: ніжна, гарна, запашна, молода й червона, як кров. Чим більше стікала кров на підлогу, тим більш слабшала Наа і наближалася до смерті; але її кров, що текла на підлогу, в'дразу оберталася в розу і зливалася з першою розою. Зростала одна роза, велика, красна, зростала на крові молодості і кохання.

Наа вмирала, роза росла, а царя давила жадоба...

Килим відхилився і до покою увійшов мудрий понад мудрі славетний лікар Нішамі.

— Я прийшов, царю, сказати, що жреці помилилися: ліки ці не помірні. Цілий тиждень думав я про це, і тепер дійшов до такого висновку: молодий завжди молодий, а старий завжди старий.

Нішамі спізнився. Наа зійшла кров'ю, впала з крісла і вмерла коло рози, що виросла з її крові. Цар був вже неживий.

* * *

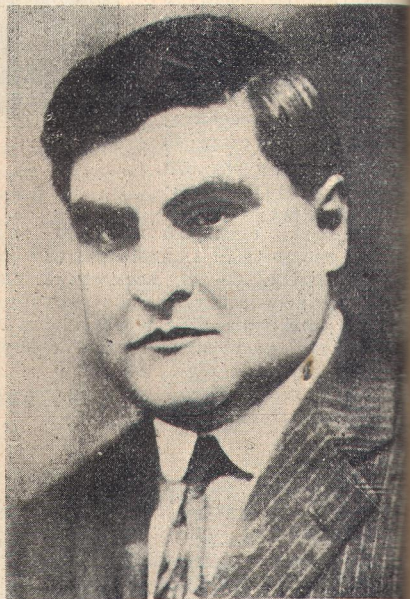
Молодий пастух міг видати дівчину й стати царем. Але він дав перевагу кохання над царюванням. За те народ, повставши, визволив його з в'язниці.

Він розбив і зруйнував божка, який навчав людину пити людську кров.

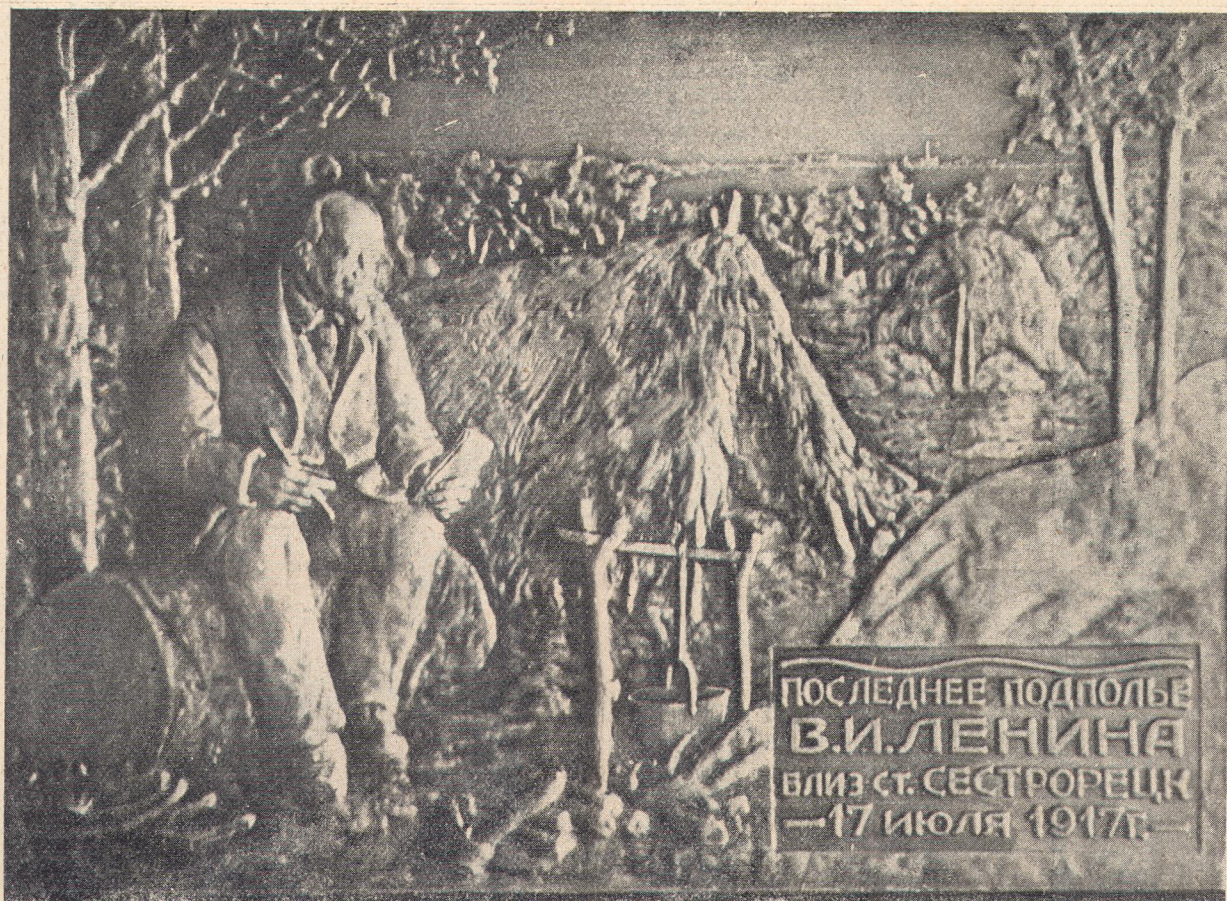
Настух оселився біля рози, що виросла з крові його коханої і дав зарік, що ніколи не одружиться з іншою.

Перекл. з грузинської мови Г. Горський

фото „Ратая“

Рефортістські профсоюзи Мексики почали кампанію проти теперішнього уряду й президента Портеса Хіля. Портес Хіля висунуто було на президентські вибори лівими організаціями та незалежними робітничими профсоюзами. Хіля намагався провести ліву політику. Мексиканська федерація праці веде кампанію проти Хіля тому, що вона мав тісний зв'язок з Американською федерацією, що є агентом капіталістів, які не задоволені антиімперіалістичною політикою Портеса Хіля.

Медаль-плакетка, виготована на монетному дворі до 5 річчя з дня смерті Ілліча

ПЕРЕХОД ОТ КАПИТАЛИСТИЧЕСКОГО ОБЩЕСТВА,
РАЗВИВАЮЩЕГОСЯ К КОММУНИЗМУ В КОММУНИСТИЧЕСКОЕ
ОБЩЕСТВО, НЕВОЗМОЖЕН БЕЗ "ПОЛИТИЧЕСКОГО
ПЕРЕХОДНОГО ПЕРИОДА", И ГОСУДАРСТВОМ ЭТОГО
ПЕРИОДА МОЖЕТ БЫТЬ ЛИШЬ РЕВОЛЮЦИОННАЯ
ДИКТАТУРА ПРОЛЕТАРИАТА.

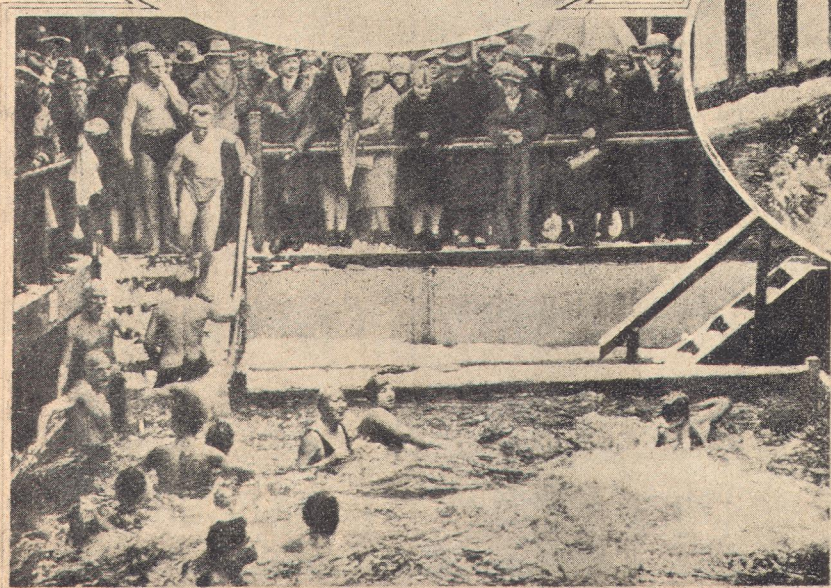
ЛЕНИН "ГОСУДАРСТВО И РЕВОЛЮЦИЯ" ГЛ. V § 2
(СОБР. СОЧ. Т. XIV Ч. 2)

(НАПИСАНО В АВГУСТЕ — СЕНЯБРЕ 1917 Г. В ШАЛАШЕ)

ПРИКЛАД ГІДНИЙ НАСЛІДУВАННЯ

Їм ніколи не буває холодно. У снігу—тепліс. Ліворуч, в овальній ванні, влітку соняшні ванни, взимку—снігові

Мати окунає хлопчика 2 років у воду при температурі повітря в 5° нижче нуля. Ліворуч, в басейні купаються навіть коли воду затягують льодом та навкруги сніг (Відень). В Європі давно випробовують нові методи зміцнення здоров'я. Звичайно не кожна людина може дозволити собі таку розкіш. Але кожна здорова людина може його в такий спосіб зберегти й загартовувати

Чорний

М. Семенко

Мал. П. Булаховського

Чорний Берлін
зустрів мене
гуркотом важких
машин
чорний Берлін
зустрів мене в грудні
димом
своїх
відтулин.
чорний Берлін
осліпив мене
гулом своїх
огнів
чорний Берлін зустрів мене
чужоземця
гранітом генеральських чобіт.

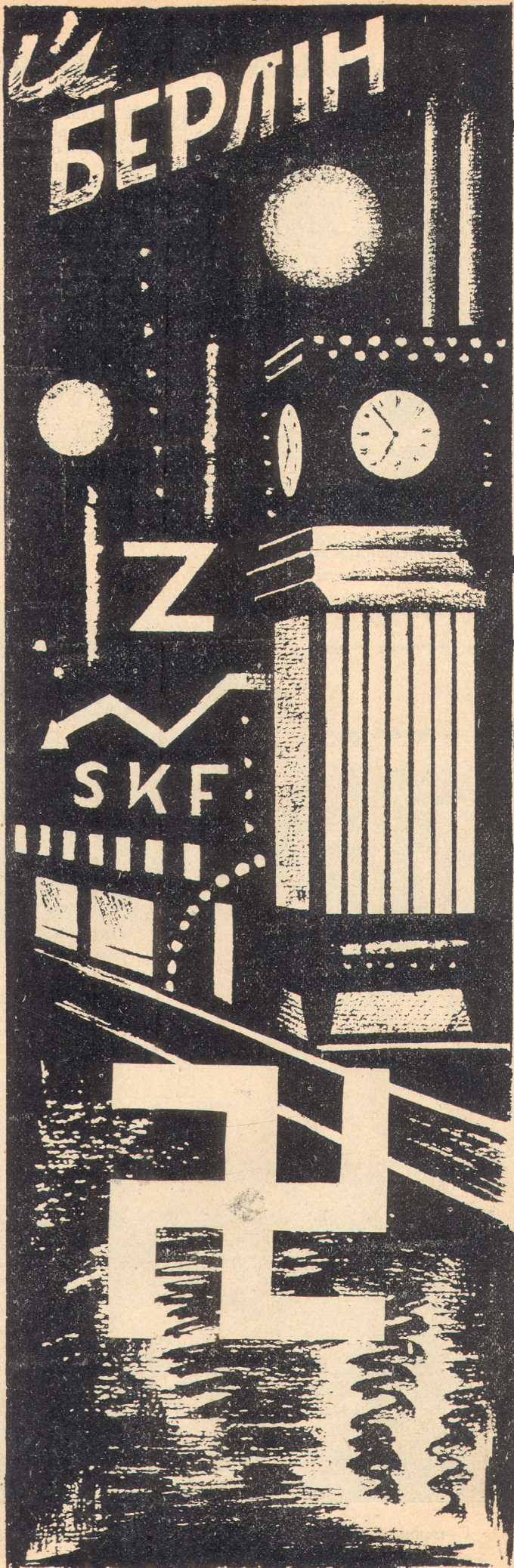
Чорний Берлін вразив мене своїм рухом
легким покотом тисяч і тисяч авто
чорний Берлін заволів
мою душу
своїми
випарами
і придавив мене
чужоземця
чорний Берлін придавив
мільоном
своїх
яг.

Чорний Берлін —
спрут
з безліччю в'юнських і пожадливих щупальців
і в ньому безліч холодних
мертвих
важких статуй, і башт
і похмурих
палаців.
Веселим гуркотом
своїх підземок і залізничних
узлів
чорний Берлін говорить
також
що він є центральна магістраль
старої і могутньої
нації.

Чорний Берлін
зогрів мене
чужоземця
в стінах невеличкої
залі
де зібралась
комфракція
німецької громадської організації.
І стало зовсім ясно
що й тут
іде
вперед
життя
що йде нове життя
і штовхає його
пролетаріят.

В чорний Берлін
вступають
когорти стрункими лавами
з
червоними
прапорами
революційної перемоги
і потухнуть огні торговельних
реклам —
але вогні не потухнуть:
червоний
Берлін
прокинеться рано вранці,
робітничий Берлін над вечір засвітить
нові
вогні.
От чому я вже тут не чужоземець.

Berlin, 3-I. 929.

АНГЛІЙСЬКА ГРА В АФГАНІСТАНІ

фото „Ратану“

фото „Ратану“

Полковник Ловренс, співробітник контр-розвідок, інструктор реакційного повстання в Афганістані

КОЛИ падишах Аманулла під час своєї подорожі по Європі перебував у Лондоні, англійці дуже „привітно“ зустрічали гостя: йому показували маневри військов, могутню флоту, могутні авіоескадрилі. Але падишахові не пощастило завітати до того будинку, де міститься Інтелідженс-Сервіс, — служба британського шпигунства й інтриг. А здається, що то була б для Аманулли найцікавіша візита. Саме в Інтелідженс-Сервіс снується дипломатичне павутиння, що повинно загальмувати національно-визвольний рух Афганістану. Не може

британський імперіалізм помиритися з думкою, що країна, яка сторіччя була під його фактичною владою, раптом скинула свою опіку і пішла власним шляхом. Не може Британія терпіти вільного й незалежного сусіда попліч такої непевної колонії, як Індія.

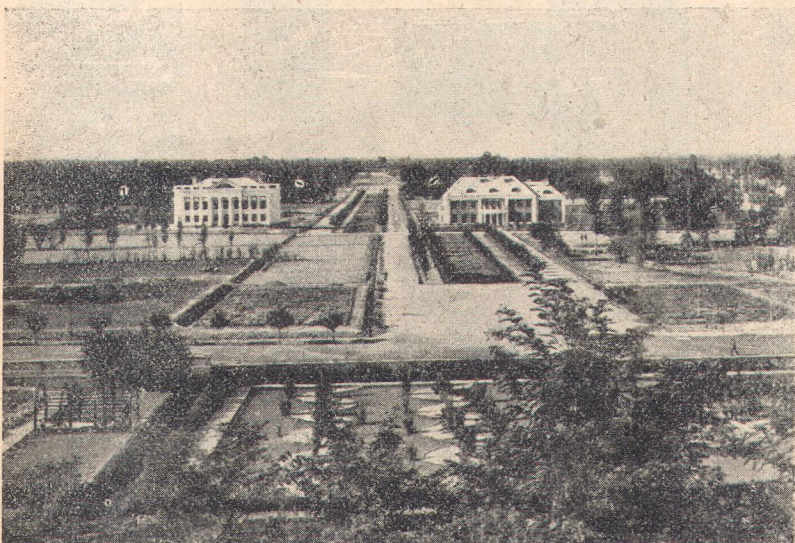
Проте, цілих десять років, що минули з дня перевороту й переходу влади до

фото „Ратану“

Одна з вулиць Кабула

фото „Ратану“

Сучасний Афганістан. Нова столиця — Дар-Уль-Аман, у 8 км. від Кабула

Тип афганця

Аманулли-хана, Англії не щастило запалити полум'я контр-революції в Афганістані (коли не рахувати прибокованого Хатинського повстання).

Реформаторська діяльність Аманулли розвивалася дуже успішно, країна неухильно посувалася наперед на шляху економічного й політичного зросту. Молода торговельна буржуазія сприятливо ставилася до реформ і європеїзації Афганістану, бо така політика в дпоідала її вимогам. Але ж фактичне дух вництво й феодалні землевласники одраз стали в опозицію, бо перші втрачали свій авторитет, а другі — всі старі привілеї й необмежену владу місцевих царків.

Повернувшись до рідної країни після європейської мандрівки, Аманулла з новою енергією заходився коло реформ, бажаючи налагодити репрезентативну форму правління, відібрати освіту з релігійництва, дати деякі права жінці. До Афганістану було запрошено вчителів і інженерів з Європи, а були послано афганську молодь вчитися.

Останні події створили в країні досить напружену атмосферу. Особливо не до вподоби муллам припали накази, скеровані на звільнення жінки, на послаблення влади шаріату.

Момент здався Інтелідженс-Сервіс цілком слушним. Створилися сприятливі умови зняти повстання під попаром рідної о руху на оборону Ісламу.

Англійський полковник Ловренс, відомий організатор дари року тому контр-революційної змови в Туреччині, що мав „складати з Афганістаном торговельну угоду“, якимсь чудом спинився в непрохідних горах країни, недалеко від індійського кордону, серед повстанців. Відсталі племена, що й досі перебувають під владою князів і в духовному полоні мулл, були тим матеріалом, з якого агенти Інтелідженс-Сервіс збили контр-революційне повстання.

Навколо повсталих племен скупчилися всі незадоволені новим курсом держави, всі, кого блюче зачепила реформаторська політика. За кілька днів бнтівники облягли столицю країни. Кабула примушені були відступити під натиском урядового війська. Характерна деталь — під час облоги Кабулу над містом літали англійські аероплани, при чім повстанці навіть не думали стріляти по них,

Щоб заспокоїти реакційні сили, Аманулла примушений був впровадити деякі реформи. Проте, бунтівники не задовольнилися цими поступками й вимагали уходу падишаха.

Незабаром воєнні частини перейшли на бік ворогів Аманулли: вони відмовилися підсилення не тільки людьми, але й зброєю (що свідчить про наслідки налагодуваної служби постачання в британському колоніальному війську) й розвили контр-наступ.

Державна армія не змогла стримати цей наступ і контр-революційна армія захопила Кабул.

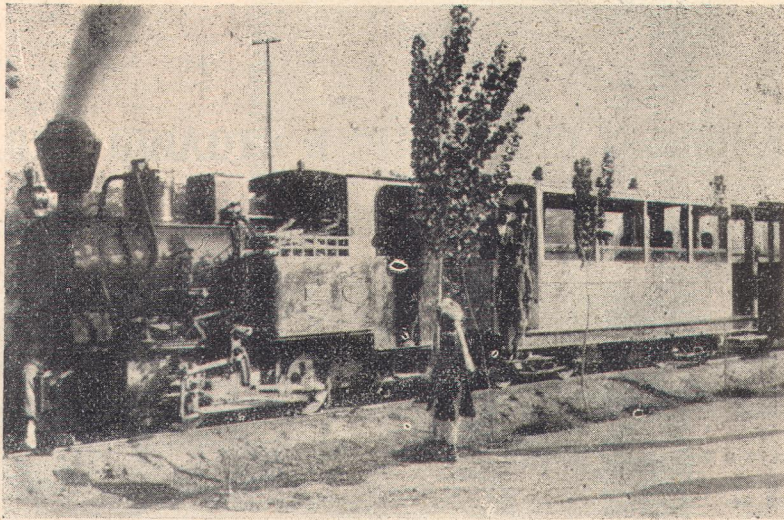
Щоб припинити національну боротьбу, яка тільки грає на руку Англії, падишах Аманулла добровільно зрікся престолу на користь брата свого Інаят-Ула.

Проте, й Інаят-Ула примушений був залишити Афганістан.

На престол вступив наслідок реакційних племен Бача-Сахао, що на оз-

наку своїх почуттів до Англії прийняв ім'я Хабіб-ула (останнього англофільського еміра). На цей раз Англії пощастило на деякий час затримати визвольний рух Афганістану.

фото „Ратау“

Вузкоколійна залізниця в Кабулі

Однак, тимчасовість цієї затримки очевидна.

Не можна зупинити „колесо історії“. Тимчасова перемога реакції лише на короткий час повернула народ Афганістану до загребущих лабетів англійського імперіалізму.

Як показують останні газетні повідомлення — Аманулла-хан ще не здав своїх позицій. Він має щирих прихильників у національностях північних провінцій країни. Виступають активно проти уряду Бача-Сахао й племена інших провінцій — отже становище його ще не певне.

Доводиться згодитися з думкою „Таймса“, що Англії покінали з Амануллою, але далеко не покінали ще з його реформами.

Павло Кельвер

ДО ПЕРЕВИБОРІВ РАД

Фото „Ратау“

Біля сільбуду. Село Гвоздево, на Київщині

АРТЕМІВСЬКІ ПРОЛЕТАРІ В СТОЛИЦІ УКРАЇНИ

В БУДИНКУ ІМ. В. БЛАКИТНОГО

ПОНАД 300 пролетарів — артемівців прибули до Харкова. Прибули з метою ознайомитися з українською культурою, власними очима побачити пролетарську столицю і її досягнення.

Робітників — гостей з Донбасу радо зустрічали представники радянської влади, товариші з заводів і фабрик, письменники.

Потяг, що привіз робітників до Харкова, одразу ж став центром, навколо якого створився величезний мітинг. За трибуну був паровоз.

Артемівців вітали представники партії профсоюзів, преси, літератури.

Артемівці переказали палке привітання трудящим Харкова від робітників копалинь та металургічної промисловости Донбасу.

Потім незвичайні гості зараз же почали знайомитися зі столицею України. Під проводом письменників вони обійшли музеї, виставки, радіо-передачу, зоосад, редакції газет та інш.

Увечері робітники Донбасу одвідали театр „Березіль“. В театрі їм показано було „Мікадо“.

Тут з промовами виступили: представник ВУРПС'у т. Рабічев, представник письменників т. І. Кулик, нар. арт. Республіки Лесь Курбас, Остап Вишня.

Частина робітників одвідала також і Наркомос. Нарком тов. М. Скрипник прийняв робітників у присутності всієї колегії

Наркомату. Робітники просили допомоги їм прилучитися до української радянської культури.

Артемівці серед письменників. Ліворуч — Остап Вишня, праворуч — Петро Панч

Артемівці серед письменників. Сидить посередині В. Сосюра, стоять — І. Кулик, А. Любченко

Тов. М. Скрипник запевнив робітників, що Наркомос і місцеві органи охоче підуть на зустріч побажанням делегації.

Заступники Наркомоса т. Приходько та Подольський ознайомили робітників з роботою різних відділів Наркомосу.

В прикінцевій промові т. Скрипник зазначив, що Український пролетаріят, у значній мірі русифікований за часи царату, поступово знов опанує свою національну культуру. Своє ознайомлення зі столицею України робітники закінчили, відвідавши будинок ім. В. Блакитного.

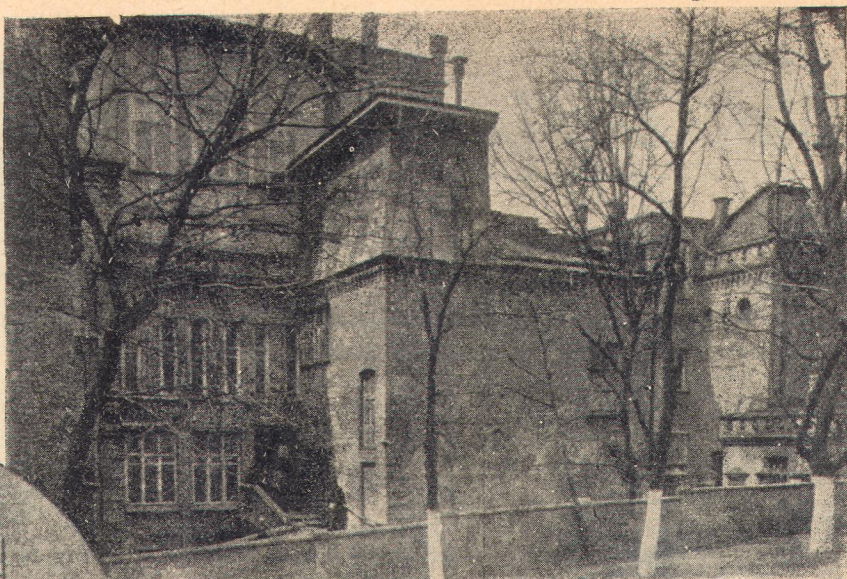
Зустріч з письменниками перетворилась у справжню вечірку. Вітали робітників т. т. А. Хвильовий, С. Пилипенко, і Микитенко. Письменники ознайомили гостей уривками своїх творів.

Все, що донбасівці чули й бачили, створило на них сильне враження. Вони бажать бачити себе робітників культури, сподіваються, що не востаннє прощатиметься така зустріч — і запевняють, що коли вже український пролетар взявся за діло культури, то воно піде невпинно вперед до кінцевої мети.

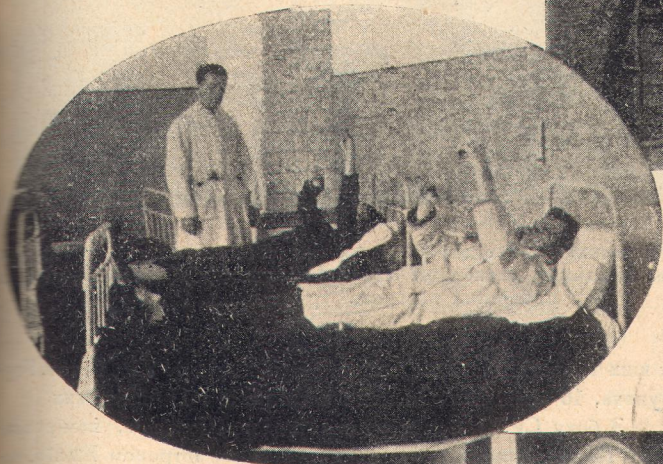
КУЗНЯ ЗДОРОВ'Я

ЗМІЦНІВШИ після революційної хуртовини, після чотирнадцяти змін уряду, загоївши рани, здобуті в огні громадянської війни, наші будинки піправивши зруйновані від шрапнелі будинки, Київ має намір стати за базу оздоровлення пролетарів. Чимало бальнеологічних закладів, будинків одпочинку, санаторій давно здобули для нього це право. Один із найпоказовіших на Україні санаторіїв — це четвертий психоневрологічний.

За парканом, що виходить на тиху алею Бульварно-Кудрявської вулиці, стоїть найвишайнісінька на зовнішній погляд садиба. На

Головний корпус санаторія

Сеанс гіпнозу над хворими

стежці до неї влітку щиро росте трава, чути сильний дух пірамідалних тополь, що ростуть навколо садиби. А проте роботу в ній робиться не зовсім звичайну.

Тут міститься невеличка ремонтна майстерня, де ремонтується мозок. Тут є чимало шпих, розбитих від катувань війн імперіалістичної та громадянської. Тут ми можемо зустріти безнадійного хворого з носом, що розсипався та почервонів від довгого піддвигу.

Вона має для громадянства свою ціну і воно хоче повернути його в нормальні умови. Нарешті тут можна зустріти нервово та психічно здорового пролетаря, що виснажив мозок на фронті соціалістичного будівництва.

Усі вони прийшли сюди шукати здов'я.

Два поверхи корпусу з довгими коридорами живуть своєрідним життям. Тут є палати хворих, проте тут немає атмосфери лікарні. Ліжка стоять по два в три у кімнатах різноманітно мебльованих і нагадують нам міський готель. Години хорого минають тут не так однотантно, як по лікарні. Розклад денний кожного хорого повний різних процедур: гідропатії, електризації, масажу, то-що. Тут так само твердо пильнують години спочинку хорого, як і в санаторіях Союзного масштабу. Різка відміна цього санаторія від санаторіїв курортних тільки в тому, що тут немає кліматичних умов, немає природних багатств різних мінеральних вод та болот. Але тут є сама наука, та сама медицина з усією можливою технікою.

Ознайомившись з життям палат й проминувши стрічковий коридор, робивши поворот, що приводить тебе до нижнього поверху. Тут відділ гідропатії. Лава ванн з водою, насиченою вуглекислотою, чекає на хорого, щоб роздягався. Тут поруч душ Шарко посилає на хорого сильну цівку пари. За стінкою чути шум. Це розпочав роботу водяний душ, замінений паровий різної конструкції.

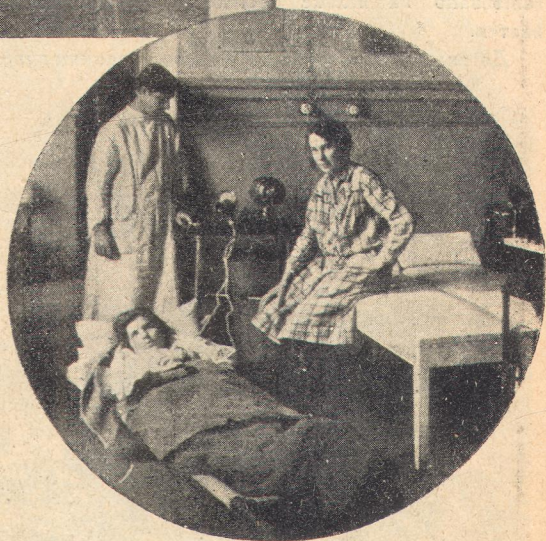
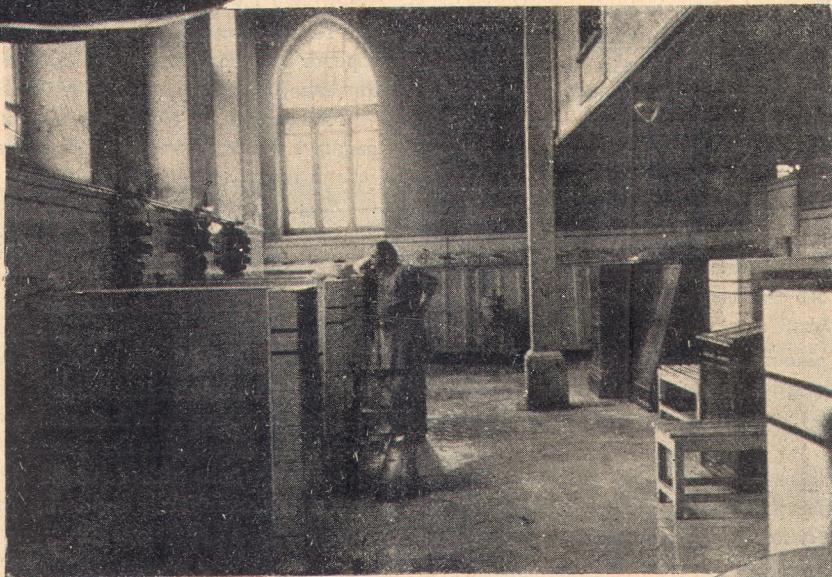
І так на кожному завороті незвичайна для нас обстановка. Важко пояснити людині без підготовки ті впливи, що їх зазнають хорі, перебуваючи в санаторії. Але видно й од хворих чути, що вони зазнають великого поліпшення здоров'я. Простеживши за кожним хорим зокрема від моменту його вступу до санаторія й аж доки він з нього вийде, можна побачити, як дивно

змінює його перебування у цій санаторії. З неприємного, похмурого хорого з очима, що дико блукають у далечині, з принесеного на ношах каліки або старого п'яниці, що похмуро та безнадійно дивився на життя, наново створено людину, що мріє за нове життя, сміючися згадує за далеке минуле. Її знову повернуто до громадянства, вона знову ходить своїми ногами, вона знову посміхається до наступного дня. Чимало чутливості виявляють лікарі у поводженні з інтимним боком внутрішньої історії пацієнта.

Доводиться тільки жалувати, що такий цінний заклад перебуває у скрутних матеріальних умовах і розгорнув стаціонарне лікування тільки для 120 хворих. Усього тут, протягом дня, переходить 500 чоловіка, що їм подається амбулаторне лікування.

Загалом санаторій — велике досягнення Радянського Києва.

Л. А. Нодланд

Кабінет електролікування. Посередині — відділ гідропатії. Видно кабінки вуглекислих ванн і загального парового душа

Біль півдня розширено

Нарис Валентина Бородкіна

ТАМ, де збігаються кордони чотирьох держав: СРСР, Афганістану, Хіни й Британської Індії—підноситься Памірське узгір'я. Ніби рука якогось велетня вхопила стрілиці Тянь-Шаню й Гіндукушу, Куень-Луну й Гімалаїв і звязала їх у вузол з гірських кряжів, річкових долин, озерних басейнів і високих, вкритих вічним снігом скель.

Ще до останніх часів Памір залишався в значній частині своїй білою плямою на мапі. Південний майже на 4000 метрів над рівнем моря він вражає своєю негостинною природою, яка ставить дослідникам найсуворіші вимоги щодо здатності переборювати перешкоди, звязані з полорожжю по „підніжжю смерти“—Ра-і-тог, як звали цю дику країну в старовинних перських рукописах. Але більш знайоме нам, навіть зі шкільної лави, ім'я „Дах світу“, яке дав невідомому узгір'ю хінський мандрівник Сюань-Цзянь мало не півтори тисячі років тому.

Надзвичайні труднощі, з якими звязано промикування углиб Паміру, спричинилося до того, що на протязі останнього тисячоліття дослідників „Даху світу“ нараховується одиницями. В тринадцятому віці його перетяв славетний мандрівник Марко Поло, через три століття—взуїт Гоес, а потім про Памір забули аж до того часу, поки поступово поєсування російського імперіалізму в середній Азії знов не притягнуло уваги до цієї країни. За останні півсотні років Памір відвідали вчені й дослідники мало не всіх держав—тут були крім росіян, німці, англійці, французи, чехи, індуси, шведи, данці. Але мало хто з них добувся до серця Даху Світу й ніхто не дістався до того мітичного плато, на якому—за словами таджиків Рушану—живе невідомий нарід, що нікого не пускає до себе, щиро охороняючи й без того неприступні підступи.

Ось чому підчас 200-річного ювілею Всесоюзної Академії Наук задумано було експедицію дослідити невідомий до нашого часу край, що росташувався на захід від озера Кара-Куль до Дарвазьких гір.

Щоб як найкраще розв'язати поставлене завдання, експедицію—зліснити яку пощастило лише в 1928 році—було зорганізовано як велике спільне з німецькими вченими заповзяття.

До складу його увійшли під головуванням одного з найвідоміших наших альпіністів, секретаря Раднаркому СРСР, тов. Горбунова, 16 російських вчених і альпіністів і 11 німецьких.

Радянські та німецькі вчасники наукової експедиції до Паміру
X начальник експедиції Н. П. Горбунов. XX Н. В. Криленко
XXX провідник німецької групи проф. Рікмер-Рікмерс

міших наших альпіністів, секретаря Раднаркому СРСР, тов. Горбунова, 16 російських вчених і альпіністів і 11 німецьких.

З боку СРСР брали участь геолог Щербаків, памірознавець Корженевський, мінеролог Лабунцов, астроном Біляїв, метеоролог Рейхард, топограф Ісаків та інші, а також альпіністи Криленко, Розмирович, Шмідт, Россель.

Німецьку науку репрезентували шість вчених і п'ять найкращих і досвідчених альпіністів з видатним дослідником Туркестану проф. Рікмер-Рікмерсом на чолі.

Далі експедицію супроводжали кіно-оператори й великий штат технічних співробітників, охорона й допоміжний персонал.

Вже самий перелік учасників Памірської експедиції показує її всеосяжний характер, різноманітність поставлених їй завдань. Паралельно з вивченням географічного рельєфу невідомої країни й геологічним дослідженням її льодовиків і сніжних вершин вчені мали ближче ознайомитися з тваринним населенням Даху Світу, перевірити його кліматичні умови, зібрати матеріал, що характеризує його мінералогічне обличчя. Також були в плані експедиції питання лінгвістичні й етнографічні, а наявність короткохвильних радіостанцій дозволяла перевірити певність цього засобу сполучення (далі радіо добре прислужилося й дозволило налагодити зв'язок з Москвою).

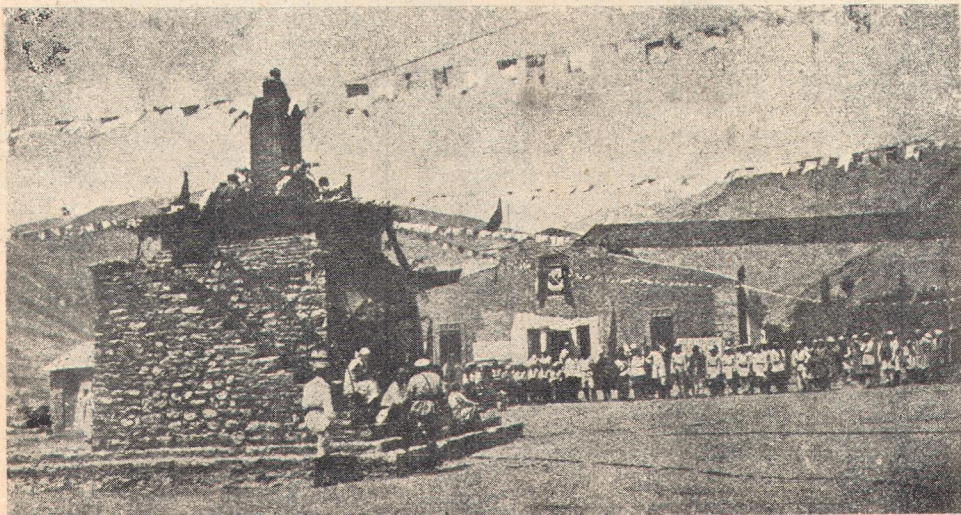
З невеликого міста Ош у Киргизській республіці експедиція вирушила в складі понад 60 людей з караваном у 160 коней і 60 верблюдів.

Перший великий табір розкинули в Алайській долині.

Звідси через високі гірські перевали, розподілившись на групи, дослідники подалися до різних пунктів країни, де з тимчасових таборів було зорганізовано підняття на гори й льодовики.

Через високогор'яну Алайську долину й Заалайську стрілицю, що підноситься в середньому на 5—6 кілометрів, дослідники дісталися озера Кара-Куль.

Хоч назва його „Чорне озеро“—й дає на розум, що воно

Пам'ятник В. І. Ленінові на майдані в Хорочі—головному місті Паміра

нале собою похмуру масу чорної води, але навпаки всі учасники майже описують чудову красу його.

Кара-Куль росташовано в долині серед високих гір, вкритих вічними льодовиками й снігами. Навколо його пустеля—дерев не зростають на висоті в чотири кілометри, рідко-рідко зустрічаються гірські барани, ведмеді та орли. Вода в озері чудова—вона відбиває всі відтінки блакитного—від ніжної бірузи й до соковитого кобальту.

Коли навколо нависають суворі хмари, гудуть вихори, небо над озером чисте, як зачароване, і сонце дивиться в спокійну гладінь вод.

Але природа пустельна не тільки навколо Кара-Куля: в самій воді якість соли не дають жити рибі й холодна і прозора вода мертва.

Кара-Кульський краєвид дуже характерний для Паміру—лише по високим річковим долинах зустрічаються зелені луки, ліси й чагарники. Лише по плодючих долинах Пянджу можливі початки хліборобства й сільництва.

Проте, такі зелені острови не часто трапляються на мапі Даху Світу—майже весь він являє собою негостинний край, вбога природа якого не дає людині жодних засобів до існування.

Там, де з землі пробивається травка й низькорослий чагарник дозволити годувати худобу, кочують киргизи-скотарі. Вони й досі перебувають на низькому ступні культурного розвитку, живуть у халабудах, ведуть примітивне господарство. Надзвичайно суворий клімат й різкі хитання температури (не дарма кажуть, що в Памірі за добу минають чотири роки: вночі зима—замерзають річки, ранком весна—льод тане, влітку літо—річки випарюються й увечері осінь—знову замерзають) майже відбиваються на стані здоров'я не тільки мандрівників, але й місцевого населення. До того ж гірська хвороба утруднює довге перебування на висоті понад три кілометри.

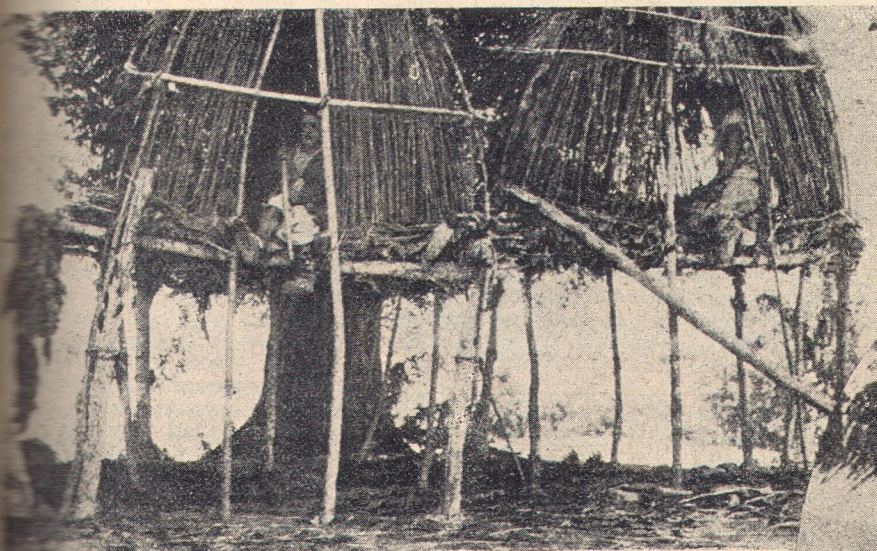
Тільки на снігових вершинах учасники експедиції почували себе краще; проте, по високих долинах й узгір'ях вони зазнавали таких класичних бурь, що їм нема подібних на всьому світі. Де крім Паміру бувають мороз у сутінку й 10—15° тепла на сонці? Де випадкова хмарка закрила сонце, може спричинитися до замерзання води?

Перехід Кизил-Арт, оздоблений пірамідою рогів баранів-аркарів. Киргизи вважають це місце за святе

данья географічної мапи тої білої плями, що псувала обличчя Паміру. Багатющий науковий багаж, привезений з Даху Світу, обіцяє збагатити людське знання силою нових даних.

Ми ще повернемося до них, коли по музеях і лабораторіях буде перейдено останній етап одної з найцікавіших наукових подорожей нашого віку.

Памірки врятовуються від комарів у куренях-дашках, побудованих на відстані від землі. Праворуч, в овалі—тов. Криленко, що дістався льодовиків

Ріки Паміру капризні, як і повітря. Опівдні караван міг перебрести невеликий струмочок, а поворотітьма наразитися на бурхливий потік, перекритий через який мало не коштувала дослідникам життя.

Але труднощі мандрівки лише підстобували учасників експедиції досягти їх. До Москви дослідники повернулися з великою здобиччю—гірські ящики з колекціями, шкури тварин, зразки мінералів, насіння рослин і довгий список піднятих на височенніші гори Паміру. Деякі з них побували на вершині шпильо Леніна (понад 7000 метрів); інші—на дюжину верхів у 6000 метрів заввишки й перевірили висоту трьох десятків 4—5 кілометрових вершин. Зараз в Москві вчені заходилися коло вивчення зібраних колекцій і скла-

АТЕШГА — храм ОГНЕПОКЛОНЦІВ

Нарис М. Погребецького

Електричний потяг плавно перекидає нас із Баку в гущавину нафтових вежок селища Сурахан.

Станція. Виходимо з вагона і через колії, нафтові калюжі та безконе́чні вузли труб, що розходяться в різних напрямках, потрапляємо до невеликої стіни, що над нею ледве підноситься присадкувата конусоподібна баня Атешга — храма огнепоклонців.

На мапах Апшеронського півострову початку XIX віку обов'язково фігурує: „Індуський храм огнепоклонців“, а на мапі подорожжів Dubois de Montpereux на всім півострові відзначено лише два пункти: Баку і Атешга. *)

Ось він перед нами — знаменитий індуський храм огнепоклонців — центр притягнення найвидатніших російських і чужоземних мандрівників.

Смертельним сумом віє від його сірих стін, мовчазного пустельного двору і моторошно порожніх монастирських келій.

Живих свідків немає; звернімося до писаних джерел, щоб довідатись, як жив Атешга в дні, коли горіло ще непогасне полум'я священного вогню. „Спочатку“, описує проф. І. Березін **)

... шлях до храму „чи бачимо лише п'ять огняних потоків із високих труб індуського житла, що ніби літають по повітрю, а вже поблизу стають помітними індуські будинки і показується решта вогнів, що виходять із землі.

З півн.-зах. боку монастирського двору є досить глибокий, сухий колодязь. На дні цього кратеру, що закінчується внизу підземеллям, бігають різнобарвні огники, але в самому підземеллі вогонь, як видно, сильніший, дужчий і має червонуватий колір. Вночі цей кратер зі своїми блакитними огниками, пекучим повітрям і таємничим підземеллям, приковує до себе увагу, і неохоче залишаєш небезпечну його огорожу.

Вихор, що постійно кружляє коло вогнів, із страшним шумом літає навколо бая-хане і загрожує розкидати геть увесь будинок, неначе найшаленіша осіння буря грюкає за вікном. Цей ураган і мальовнича гра вогнів примусили мене не спати далеко ча північ. Я почав уже дрімати, як раптом грізний привид на дворі вивів мене з дрімоти: двері одної з келій одчинилися, і високий, сухий, потворний привид, схожий на мерця, тихо підійшов до одного із священних вогнів, присів і став грітися. Найбільш неприємним було, те, що ця жива істота прогулювалася зовсім без убрання: високлі форми було видно в усій їхній огидності“.

Огонь, що про нього так образно пише проф. Березін, це горючий свігальний газ, що вільно виходить в Су-

рахах із землі. Треба лише піднести сірника до першої-ліпшої щілини в землі, що її ви можете зробити палицею самою, як займається струмок газу.

Цей огонь, що чудом виходить із землі, притяг до себе індусів-огнепоклонців, що сповідають релігію брахманів, і вони створили в Сурахах спочатку храм, а потім і монастир навколо храму.

Один із присутніх на релігійній церемонії в Атешга А. І. Ахвердов (1803 р.) *) повідомляє ось що:

— „Зібралось тоді 63 чоловік різного віку, від 70 літ до 25 літніх юнаків. Усі вони були голі і лише серед частина тіла була покрита полотняними та бавовняними покривалами. Один діл, років 70, підняв руки догори, як вони запалили, мало не 30 років тому, і з того часу не опускав їх, і рез що вони в нього так зсохлися, що коли б він і хотів опустити, то вже не міг би зробити цього. Другий прорізає в грудях шкіру і, стягнувши її замком, так загоїв. Третій підрізає собі тіло з обох боків від шиї до грудей і заложив у ці раз-

залізний дріт. Тепер дріт місцями закриває шкіра, що загоїлась, а місцями він виходить на поверхню із тіла. Кожний з них накладає на себе досить важкий іспит не лише за свої гріхи, а й за чужі, за обітницю“.

Так говорять про храм свідки його буйного розвитку. Доводиться їм вірити на слово, бо храм у тій формі, як його тут описано, вже давно загинув. Залишилися тільки мертві муляри порожні келії — свідки самозатухаючого і екстазів задрманого релігійним спіном фанатика.

Ми обходимо двір Атешга — храм і келії. В двох із них грубою тинькою видно притивні малюнки обожаваної сестри тугів-душтелів, страшною гині помсти Калі, що стоїть своїми 8 руками на корові. Тинь-

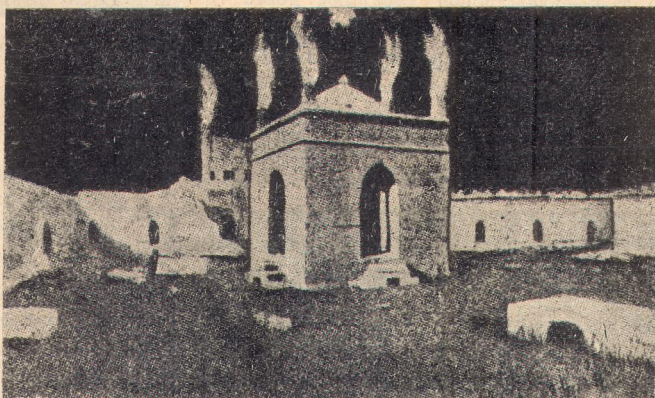
ми місцями осипався, дуже поспувавши малюнки.

Особливе почуття не покидає нас, поки ми в монастир. Здається, що ось-ось спалахнуть язик священного полум'я, келії вийдуть оголені, висохлі в подвижництві індуські ченці, щоб виконати обряд похорону на священному огні.

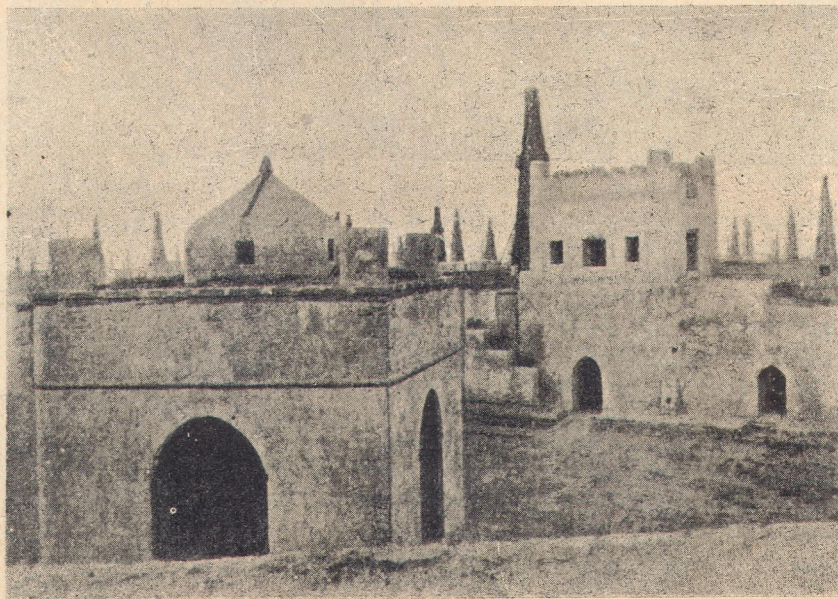
Мелодійно дзвонить срібний дзвіночок і гуде чисто гуде святий релігійний гуд.

Але міраж розпався... Гуде, попереджуючи про відхід, електричний потяг. Ми виходимо з огорожі монастиря і прощаємося з ним поглядом. Життя його покинуло, подвижників немає, вогні загасли, а самий храм ледве помітний серед нечисленних нафтових вежок, баків, газопроводів і труб, що символізують перемогу промислової культури над зниклим релігійним культом.

*) В. Сисоев. Там же.

Храм огнепоклонців у Марбайджані

Атешга — храм огнепоклонців

*) В. Сисоев. — Известия Азерб. Архивного комитета. В. I.

**) І. Березін. Путешествия по Востоку — Каз. 1852.

17 ГОДИН НА „КОМСОМОЛЬЦІ УКРАЇНИ“

Молоді слав'янські аеронавти перемогли повітря.

30 молодих робітників слав'янських заводів вже другий рік змагаються аеронавтику й перемагають повітря. Коли на початку листопада почалися всесоюзні повітроплавні змагання, ТДО з'їздом і Управління повітряних сил Червоної армії терміново надіслали слав'янському молодіжницькому телеграмі:

— Виїждіть Москву аеростатом з „Комсомолец України“ на повітроплавні змагання.

Гурток охоче прийняв виклик. 11-го листопада о 4 год. 15 хв. „Комсомолец України“ вже злітався над Москвою, над її вулицями й провулками, палацями й величкими дерев'яними хатами. На борту аеростата був комсомолец пілот, член гуртка, Тарасов що наважився в корзині аеростата літати в невідомі, невідані повітряні простори. Він один із небагатьох, що ці простори відкрили, що перемогли повітря.

— Потягнули мотузки, — розповідає Тарасов, що після своєї експедиції приїхав до Москви, — пустили газ, одстартували й за кілька хвилин я бачив уже, як московськими вулицями посувалися, повзли комашки — люди. Згодом вони зникли. Шар піднявся вгору. Кінь сидів на борту корзини й обдирався по небу. Ми прорізали тучи. Ми наче посувалися молочним морем. Я дивився на приладдя. Усе зароджувалося побожванням, і бачило, що хвилини все більше й більше тьмяніли. Ми летіли над болотами. Ми вибиралися з болот... Аеростат протікав і знижувався. Як би тривало далі, ми за кілька хвилин могли б опинитися у грузьких болотах.

Я був у корзині один. Порахувати ні з ким. Я діяв на власний ризик. І я вирішив продержатися один. Я викинув із корзини прожектора, уся їжу. Аеростат знову почав підноситися угору. Ніч. Темрява. Густий туман. Аеростат летить невідомо куди. А внизу глухі звуки, цілий оркестр: кудкудахають кури, співають півні, щось вигукують

людські голоси, грає гармонія. Тільки з цього оркестру я догадався, що я проїжджу над селами, хуторами, селищами.

Пролітаючи над деякими селами, я навіть чув голосні дикування, вигуки й запрошення:

— Сідай у нас.

Тоді я кидав листівки й летів далі.

Виїжджаючи з Москви у мене було 4½ мішки баласту. О 6 год. ранку я кинув останній мішок. В аеростаті крім мене й приладдя не було нічого. Я міг не турбуватися: тепер аеростат, повітряні течії, атмосфера могли робити зі мною, що їм завгодно.

На щастя, вони поводитися зі мною дуже пристойно. Шар різко почав знижуватися і о 9 год. ранку аеростат гаразд сів біля роз'їзду Бочальникова, Тамбовської губернії.

Я продержався в повітрі 17 годин. Усе село оточило мене й аеростат. Мене засипали запитаннями, вигуками, промовами.

А хлопчата густим натовпом оточили апарата і почали мацати невідані досі „чудні“ приладдя.

Я з великими труднощами умовив їх віддати приладдя.

Але термометра я все таки й не долічив: забрали собі „на пам'ять“ селяне.

За допомогою всього села ми зібрали апарат і надіслали його до Слав'янського. Сам я поїхав до Борисоглібська.

Тут я якось узяв трубки радіоприймача в клубі.

Чудний збіг: у той час саме передавали про наш польот і я почув в етері мов прізвище й назву аеростата „Комсомолец України“.

Тов. Тарасов — комсомолец, що пробув 17 годин в повітрі на аеростаті „Комсомолец України“

Молоді аеронавти з Слав'янського починають роботу по збудуванню нового аеростата.

Вони готуються до нових польотів, до нових перемог над повітрям.

Радянська Україна, комсомолія можуть пишатися своїми героями.

І. А.

ФОТО-ХИМ-ТРЕСТ

Москва, Рождественка, 5

Телеф. №№: 5-07-50, 5-64-58 и 81-17

ЛУЧШИЕ:

ФОТО

- ПЛАСТИНКИ
- БУМАГА
- ПРИНАДЛЕЖНОСТИ
- ХИМИКАЛИИ

штучне сонце

В. Мааур

В природі ультра-фіолкове проміння входить до складу сонячного світла і складає невидиму частину сонячного спектру, що йде за останнім видимим фіолетовим промінням. У відміну від червоної частини спектру, що робить найбільший тепловий ефект, ультра-фіолкове проміння відзначається високою хімічною активністю. Його хімічний вплив на шкіру людини — сприятливий при певних захворюваннях і щоб найдосконаліше використати цей вплив, влаштовують спеціальні сонячні санаторії.

В СРСР сонячні санаторії росташовано головним чином на узбережжі Чорного моря (Алушта, Алупка, Анапа, Геленджик, Сочі і т. інш.), гірські ж санаторії є на Кавказі.

Лікування сонцем полягає у прийманні „сонячних ванн“. На початку ванни приймають хорі не довгий час, а потім термін перебування на сонці що раз збільшується. Верхні шари нашої шкіри жадібно вбирають ультра-фіолкове проміння, а тому спочатку довгочасне перебування на сонці може спричинитися до опіків, тоді як ступеневе збільшення часу освітлення тіла дає організмові змогу виробити такий колір, що охороняє його від опіків.

Такий колір усім добре відомий під іменем смаги.

Крім сонячних санаторій можна звичайно грітися на сонці в якому завгодно місці, але не всі можуть користатися як з сонця, так і з сонячних санаторій.

Міські мешканці переважну частину свого часу проводять навіть не на вільному повітрі, а ультра-фіолкове проміння сонця по містах майже цілком вбирається пилом, кіптем та іншими примішками, що насичують міську атмосферу.

Винайшовши цілющі властивості ультра-фіолкового про-

міння, медицина подбала одержати це проміння штучним способом.

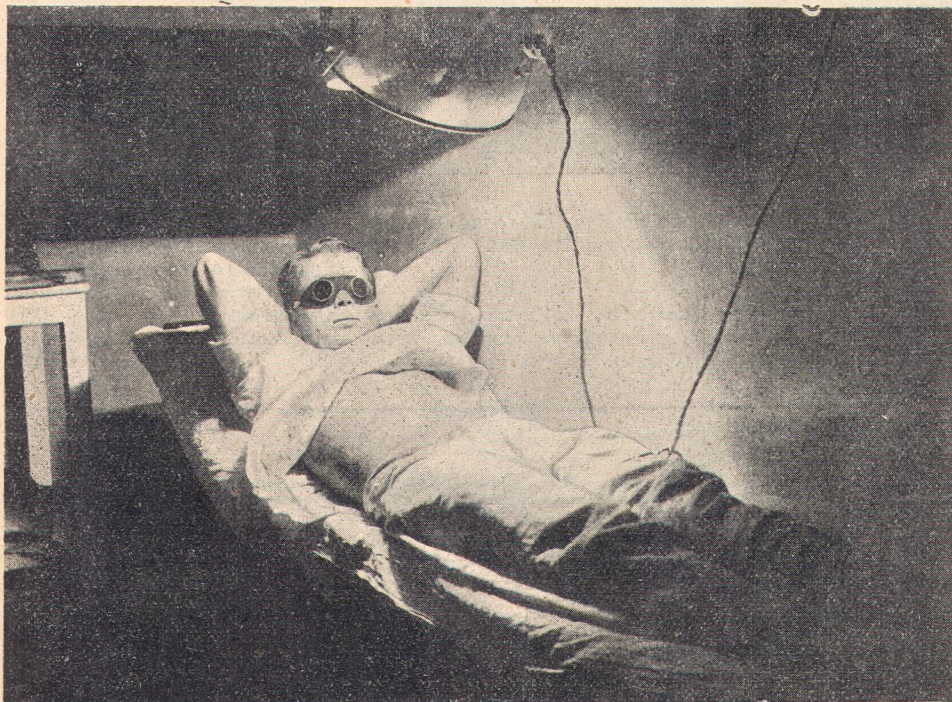
Оперувати з таким промінням, звичайно, далеко зручніше ніж з промінням сонця. Нині в СРСР в усіх фізико-терапевтичних кабінетах є так зване „гірське сонце“.

Це сонце складається з кварцової лампи щоб одержувати ультра-фіолкове і оптичне (видиме) проміння.

Лампа живиться електричним током і основна її відміна від звичайних електро-ламп — це заміна скла мінеральним кварцом. Справа в тім, що звичайне скло не прозоре для ультра-фіолкового проміння.

Кварцовою лампою виліковують попереджують повнотою рахіт, потім вигоюють туберкульозні захворювання шкіри, в тім числі і вовчий лишай, кістковий і суглобовий ревматизм, туберкульоз очеревини і сечостатевої системи.

Список хороб показує, що „гірське сонце“ особливо цінне для міського мешканця, позбавленого через свої умови життя природного ультра-фіолкового проміння, наслідком чого звичайно і бувають рахітичні та туберкульозні захворювання.

им сп
учні
ерап
гірсь
арцов
а - фі
ня.
ним т
ичайн
мінер
що зв
ультр
овують
г, по
руван
лиш
изм, т
статев
що „Г
для мі
о чер
ультр
ом че
і та т

Цена 15 коп.

ИСКУССТВЕННЫЕ
ПАЛЬМЫ
..... ОТ 3-х РУБЛЕЙ

ВЫСЛАЮТСЯ
НАЛОЖЕННЫМ
ПЛАТЕЖОМ
Контorsk. ул. (Красно-
октябрьская), № 5,
Рыбальченко

ВЫШЕЛ СПРАВОЧНИК (2-е издание)
3-х ЧАСОВЫХ **КРОЙКИ И ШИТЬЯ**
КУРСОВ

|| || Цена 20 коп. марками || ||
Москва, Тверская, 13.

Первое издание **10.000** экземпляров
распродано

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИНСТИТУТ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЙ ЭНДОКРИНОЛОГИИ НАРКОМЗДРАВА

Институт доводит до сведения врачей, лечебных заведений, аптекоуправлений,
: : что им приступлено к массовому производству : :

ИНСУЛИНА

Инсулин одобрен Инсулиновым Ком. Уч.-Мед. Совета НКЗ РСФСР
Стандартизован в междунар. единицах: 1 кб. см. сод. 20 межд. един.
Инсулин выпущен в упаковке 5 кб. см. — цена 1р. 45 коп. флакон
Аптекоуправлениям при оптовом заказе на Инсулин скидка 20%

Ин-т также готовит все органотерапевтические препараты:
АДРЕНАЛИН,

АНТИТИРЕОКРИН,

ПИТУИКРИН,

ТИРЕОКРИН и проч.

БОЛЬШИНСТВО ПРЕПАРАТОВ СТАНДАРТИЗОВАНО.

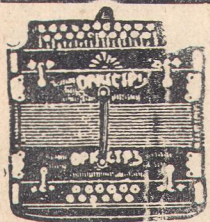
Препараты готовятся под наблюдением специалистов и имеют
благоприятные отзывы клиник.

Со скидкой препараты отпускаются Аптекоуправлениям, врачам
и лечебным учреждениям.

С требованиями просим обращаться:

Москва, Б. Николо-Воробьинский пер., № 10, Государственный Ин-
ститут Экспериментальной Эндокринологии НКЗ, тел. 4-03-54.

Проспекты - преysкуранты высылаются бесплатно по первому
требованию.

АКЦИОНЕРНОЕ
ОБЩЕСТВО

„ГАРМОНИЯ“

ГРОМАДНЫЙ ВЫБОР

ВЕНСКИЕ ГАРМОНИИ и БАЯНЫ

СТРУННЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ, БУБНЫ И БАРАБАНЫ
а также полное оборудование великорусских оркестров
ВЫШЕЛ НОВЫЙ ПРЕЙС КУРАНТ № 5, который высылается за две деся-
тикопеечные почтовые марки, вложенные в конверт.
Главный склад и магазин № 1, Москва, Покровка, 38-у.